

Innehåll

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2. Översikt av strategisammanhanget	5
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Synergier med andra svenska strategier	7
3. Resultatredovisning	9
3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå	9
3.2 Stödområde 1: Globalt normativt ramverk, arbete mot diskriminering, könsstereotypa normer och könsrelaterat våld	13
3.2.1 Mål 1: Stärkta globala och regionala förutsättningar att genomföra och stärka det globala normativa ramverket för jämställdhet och alla kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.	13
3.2.2 Mål 2: Stärkta globala och regionala förutsättningar att verka mot diskriminering och könsstereotypa normer och attityder	14
3.2.3 Mål 3: Stärkt global och regional kapacitet att verka mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor	15
3.3 Stödområde 2: Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och kvinnliga MR, land och miljöförsvare	16
3.3.1 Mål 4: Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer, feministiska rörelser och kvinnliga människorättsförsvare att verka oberoende och bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga	16
3.3.2 Mål 5: Ökad trygghet och säkerhet för aktörer och organisationer som verkar för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna ...	17
3.4 Stödområde 3: Statistik, forskning, metod- och kapacitetsutveckling som stärker jämställdhetsarbete	18
3.4.1 Mål 6: Ökad tillgång till och användande av könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning	18
3.4.2 Mål 7: Stärkt metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete	19
4. Implikationer	21

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna rapport använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Denna rapport använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

Trafikljusbedömningar

Trafikljuset är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och relevansen av verksamheten. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens relevans

Grön: Portföljen är relevant	Gul: Portföljen är delvis relevant	Röd: Portföljen är inte relevant
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller uppnår inte resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter bidrar eller förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Stödområde 1: Globalt normativt ramverk, arbete mot diskriminering, könsstereotypa normer och könsrelaterat våld

1. Förutsättningar att genomföra och stärka globalt normativt ramverk
2. Förutsättningar att verka mot diskriminering och könsstereotypa normer
3. Kapacitet att verka mot könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor

Utveckling

Relevans

Stödområde 2: Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och kvinnliga MR, land och miljöförsvarare

4. Förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser
5. Säkerhet för aktörer som verkar för kvinnors och flickors rättigheter

Stödområde 3: Statistik, forskning, metod- och kapacitetsutveckling som stärker jämställdhetsarbete

6. Könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning
7. Stärkt metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete

2. Översikt av strategisammanhanget

2.1 Förändringar i strategisammanhanget – situationen i låg- och medelinkomstländer

I våra samarbetsländer är pandemin och dess förödande konsekvenser inte över och andelen fullvaccinerade i låginkomstländer är försvinnande liten.³ Ungefär 100 miljoner fler människor, lever i extrem fattigdom på grund av pandemin och det kommer att ta tid innan låginkomstländerna är tillbaka på tidigare lägre fattigdomsnivåer⁴ när den fattigare delen av världen halkar efter i återhämtningen.⁵ Kvinnor och flickor har drabbats särskilt hårt av pandemin, både ekonomiskt men också då tillgången till preventivmedel och säker abortvård har äventyrats vilket sannolikt kommer att påverka mödradödligheten.⁶ Världen är på väg mot en temperaturökning bortom Parisavtalets mål⁷. Klimatförändringarna tillför en ny dimension till konflikter och kriser och extremväder påverkar redan levnads- och försörjningsmöjligheter för människor som lever i fattigdom. En majoritet av världens befolkning bor i auktoritära stater.⁸ Idag är det fler stater som går bakåt än som gör framsteg avseende mänskliga fri- och rättigheter.⁹ Antalet våldsamma konflikter ökar och de blir alltmer utdragna¹⁰. År 2021 har präglats av flera konfliktrelaterade kriser med enorma humanitära konsekvenser liksom konsekvenser på fattigdomsbekämpning, demokratiska fri- och rättigheter och jämställdhet. I december 2021 uppskattades antalet människor i behov av humanitärt stöd under 2022 uppgå till 274 miljoner.¹¹ OECD uppskattar att finansieringsgapet för att nå de globala målen har ökat från 2,5 till 3,5 biljoner dollar på grund av pandemin.¹² Offentliga resurser, såväl inom partnerländerna som inom biståndet, räcker inte och mobilisering av privat kapital är nödvändigt.

Växande motstånd och COVID-pandemin hotar det globala arbetet för jämställdhet

De senaste åren har präglats av fortsatt växande motstånd mot det globala arbetet för jämställdhet och kvinnor och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Motståndet, som ibland betecknas som anti-genderrörelsen, hotar de progressiva reformer och förändringar av sociala normer som är nödvändiga för att målsättningar om jämställdhet till 2030 ska uppnås. Motståndet tar sig uttryck i såväl försvårade förutsättningar för kvinnorätsorganisationer och feministiska aktivister, som attacker på det som kallas för "gender ideology" där jämställdhet målas upp som destruktivt för traditionella familjevärderingar och feminister som skadliga för samhället.¹³

Pandemin har bidragit till att stärka motståndet mot jämställdhet eftersom nedstängningar har inneburit en möjlighet att tysta aktivister och sopa jämställdhetsåtaganden under mattan. På längre sikt finns det risk att den ekonomiska och politiska krisen sätter såväl demokrati som jämställdhetsfrågor på undantag. Pandemin påverkar kvinnor oproportionerligt i termer av resurser

³ IMF (2021). World Economic Outlook: Recovery During a Pandemic. October 2021. Sida 1

⁴ <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/covid-19-leaves-legacy-rising-poverty-and-widening-inequality>

⁵ <https://blogs.imf.org/2021/10/12/a-hobbled-recovery-along-entrenched-fault-lines/>

⁶ Unicef, Global COVID-19 Situation Report No. 11: September 2020, sid 3.

⁷ IPCC, 2021: Climate Change 2021, The Physical Science Basis, Summary for Policy Makers, s. 12

⁸ V-DEM 2020, Autocratization Surges—Resistance Grows DEMOCRACY REPORT 2020, s. 16

⁹ Opinionsfriheterna avser åsikts-, yttrande-, informations-, mötes-, demonstrations-, förenings- och religionsfrihet.

¹⁰ States of Fragility (2020), s. 4 (

¹¹ Se OCHA, Global Humanitarian Overview 2021, s. 8

¹² OECD (2020). Global Outlook on Financing for Sustainable Development 2021: A new way to invest for people and planet. Sid 16.

¹³ RIGHTS AT RISK: TIME FOR ACTION Observatory on the Universality of Rights Trends Report 2021 sid 48 Dox: 000322/22

då många arbeten i den informella sektorn försvunnit och kvinnors obetalda arbete i hemmet har ökat. Det är sedan tidigare väl känt att kriser ofta förstärker ojämställdhet och patriarkala normer.

Könsrelaterat våld har ökat kraftigt under pandemin och kallas nu "the shadow pandemic". Enligt statistik som UN Women har tagit fram har 45% av kvinnor utsatts för direkt eller indirekt våld under pandemin. En annan trend är att könsrelaterat våld i viss mån flyttats online. Samtidigt som våldet har ökat minskade kvinnors och flickors tillgång till sjukvård och annat stöd under pandemins restriktioner.¹⁴ Pandemin har dessutom bidragit till att barn- och tidiga äktenskap har ökat. Under de kommande åren beräknas 110 miljoner flickor att giftas bort, vilket är en ökning med 10 miljoner.¹⁵ Att utvecklingen mot SDG 5 är ojäm och otillräcklig fastställs även i UN Women's rapport om framsteg mot hållbarhetsmålen.¹⁶

Det finns möjligheter för transformativ förändring

Samtidigt som pandemin har försvårat jämställdhetsarbetet innebär den nödvändiga återuppbyggnaden av samhällen och ekonomier en möjlighet till förändring av orättvisa system och strukturer. Den starka globala responsen för att adressera och motverka könsrelaterat våld är ett tecken på en positiv normativ förändring liksom ambitionerna att "build back better".

Den globala kraftsamling som Generation Equality och de aktionskoalitioner som satts upp för att accelerera jämställdhetsarbetet bedömer Sida har en viktig roll som forum för samverkan mellan länder, multilaterala aktörer och civilsamhället och för att skapa ytterligare engagemang och åtaganden för jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter.

Kvinnorörelsen är en global rörelse för rättvisa och en tillgång i klimatarbetet

Över hela världen är kvinnorrättsorganisationer och feministiska rörelser aktiva i protester mot välfärdsnedskärningar, korruption och rasism. De är starka drivkrafter för rätten till abort, HBTQI personers rättigheter och klimaträttvisa. Det finns flera exempel på hur feministisk organisering bidragit till att pressa autokratiska regeringar som i Sudan och korruperade och homofobiska ledare i Puerto Rico samt vunnit slaget om aborträtten i katolska länder som Irland och Argentina¹⁷

I takt med att miljö- och klimatkrisen blivit allt mer akut har kvinnorörelsen mobiliserat sig för att inkludera miljöfrågor i sitt arbete. Eftersom sociala, politiska och ekonomiska system är historiskt baserade på patriarkala strukturer behövs ett feministiskt perspektiv för att analysera och lösa miljöproblematiken. Kvinnor drabbas hårdare av krisens konsekvenser och fler kvinnor behöver ta plats i förhandlingar och i utarbetande av möjliga lösningar.

Digitalisering är både en risk och en möjlighet

Den globala digitaliseringen erbjuder möjligheter till globala samarbeten och att nå ut med påverkansarbete för att förändra normer. Det är därför prioriterat att stödja och stärka progressiva feministiska aktörers möjlighet att ta aktiv del av digitaliseringens möjligheter. Samtidigt innebär digitaliseringen en risk att ytterligare förstärka orättvisor och diskriminering eftersom kvinnor i låginkomstländer ofta har sämre tillgång till digitala verktyg. Digitaliseringen medför också att könsbaserat våld flyttas online och att hat och hot mot kvinnor och icke-binära MR-försvarare kan få mycket stor spridning.

¹⁴ Measuring the Shadow Pandemic, Violence Against Women During COVID-19, UN Women/Women Count, 2021, sid 6 Dox Dok nr 045341/21

¹⁵ COVID – A threat to progress against child marriage, UNICEF, March 2021, sid 12

¹⁶ Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender snapshot, 2021, UN Women/Women Count 2021, sid 22

¹⁷ Gender and Development, Issue 29, 2021, p231-251

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Enligt OECD DAC är Sverige det land som har tredje störst andel insatser med jämställdhet som huvudmål eller delmål.¹⁸ De största bilaterala givarna till jämställdhetsinsatser är Kanada, EU, Japan, Tyskland, USA, Storbritannien, Sverige och Nederländerna.¹⁹ Andra stora givare till globala jämställdhetsinsatser omfattar också filantroper som Bill och Melinda Gates Foundation. Oak Foundation och Ford Foundation fördelar mindre volymer, bland annat till Sidas partner, och har prioriteringar som liknar Sveriges.

Vid sidan av finansiering av insatser har Sverige en viktig roll i att förespråka hållbar och långsiktig finansiering av jämställdhetsarbete. Sveriges hållning att ett kvalitativt jämställdhetsarbete måste omfatta såväl jämställdhetsintegrering som riktade insatser är tydlig och särskilt relevant givet att andra aktörer backar på området. Pandemin har ytterligare understrukt vikten av att stödja "movement building", det vill säga kapacitetsutveckling och nätverkande som stärker den globala kvinnorättsrörelsen, samt att erbjuda kvinnorättsorganisationer långsiktig finansiering i form av kärnstöd när möjligt. Att Sidas handlingsplan för jämställdhet 2021-2023 identifierar ökat stöd till kvinnorättsorganisationer som en prioritering har potential att ge resultat inom ramarna för alla bilaterala, regionala och globala biståndsstrategier. Sverige har en viktig roll i att förespråka att bistånd bör ges utifrån feministiska principer.²⁰ Genom Sveriges aktiva ledarskap i koalitionen för "Economic Justice and Rights" och kontinuerliga bidrag till processen som helhet, finns det potential att säkerställa en progressiv agenda och ett meningsfullt deltagande av en bred kvinnorättsrörelse. Deltagande i Global Alliance for Sustainable Feminist Movements som skall bidra till aktionskoalition nummer 6 (Feminist Movements and Leadership) förutses bli ett viktigt forum för detta.

Sida har mycket hög trovärdighet bland andra bilaterala givare och filantroper och Sidas analys av globala aktörer och finansieringsmöjligheter efterfrågas regelbundet. Tre av Sidas nuvarande partner har fått större, icke öronmärkt stöd från Mc Kenzie Scott foundation och pekar på att det senare stödet var beroende av att Sida redan fanns som givare. Att stärka samarbetet och utbytet med filantropiska givare kan erbjuda ytterligare möjligheter till ökad flexibilitet och effektivare stöd till centrala förändringsaktörer.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

Genomförandet av strategin förutsätter nära samordning med flera strategier samt med andra givare, civilsamhällsaktörer och multilaterala organisationer. Strategigenomförandet är också nära kopplat till Sveriges feministiska utrikespolitik. Strategins partner bidrar till att stärka Sidas kompetens för jämställdhetsarbete genom att lärdomar från deras verksamhet sprids i jämställdhetsnätverket. Det nyhetsbrev som sprids inom Sida, till UM och partner två gånger om året har tagits emot mycket positivt och stödjer såväl Sidas interna lärande som lärande mellan våra partner, vilket skapar synergieffekter och ökad samordning mot de gemensamma målen.

Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar miljö, hållbart klimat och hav 2018–2022: Genom den kartläggning som Sida gjorde av organisationer för och av urfolkskvinnor samt av kvinnorättsorganisationer som arbetar särskilt med miljö och klimat, har en tätare dialog och samarbete utvecklats mellan strategierna. Detta har lett till ömsesidigt kunskapshöjande och

¹⁸ Development finance for gender equality and women's empowerment: A 2021 snapshot p.3

¹⁹ Aid to Gender Equality and Women's Empowerment, OECD, 2018,

²⁰ "Feministiska principer" är ett brett begrepp och inbegriper såväl värden och metoder som exempelvis öppenhet, lyhördhet och samskapande och inbegriper alltid en maktanalys. I organisationen Astreas rapport "Feminist Funding Principles" presenteras tio principer som givare bör ta hänsyn till, exempelvis stöd till samarbete mellan olika sociala rörelser och att finansiering når gräsrotsaktörer.

identifierande av samarbetsmöjligheter i uppföljning och samfinansiering. Det nya stödet till Women4Biodiversity utformades genom att lägga till en komponent på ett befintligt samarbete mellan denna strategi och SwedBio.

Strategi för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer 2018-2022: Samordning och kunskapsutbyte sker regelbundet i frågor runt skydd för kvinnliga MR-försvarare, det krympande demokratiska utrymmet och motståndet mot jämställdhet. Samfinansiering av AWID (*Association for Women's Rights in Development*) har fungerat väl och rapporten "Right at Risk" som Sidas finansiering bidragit till har varit viktig för att fördjupa och dela kunskap om motståndet mot jämställdhet. Att flera strategiägare är involverade i detta medför synergieffekter i form av ökade nätverksytor och kunskaps- och informationsdelning.

Strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Afrika söder om Sahara 2015–2019 samt strategi för regionalt samarbete i Afrika: I maj 2021 genomförde den globala jämställdhetsstrategin tillsammans med den regionala Afrika strategin och den regionala Afrika SRHR strategin webinarier "Gender Equality and Women's Empowerment in Africa: Strengthening the implementation and integration of the Maputo Protocol". Talarna inkluderade partner från globala jämställdhetsstrategin och regionala SRHR strategin samt UM Lusaka och Addis Abeba. Eventet bidrog till stärkta synergier mellan strategierna och ökad kunskap om tillämpningen av Maputo Protokollerna bland de 45 deltagarna som bestod av Sida- och UM-medarbetare samt utvalda partner.

Strategigenomförandet bidrar tydligt till demokratiseringsprioriteringar. Stöd till MR-försvarare, kvinnorrättsorganisationer samt forskning runt jämställdhet och könsrelaterat våld är centrala delar av Sidas demokratistöd och prioriterade områden i den globala jämställdhetsstrategin. Prioriteringen av långsiktigt kärnstöd och flexibilitet är också helt i linje med demokratiseringen, liksom ambitionen att ytterligare förstärka den intersektionella analysen och att rikta insatser mot grupper som utsätts för multipel diskriminering som till exempel hbtqi-personer och urfolkskvinnor. Arbete för att kartlägga, förstå och möta motståndet mot SRHR och jämställdhet och för att utveckla effektiva former för stöd till informella grupper och rörelser bidrar också till demokratiseringen.

Strategigenomförandet har tydliga synergier till **strategin för Hållbar fred** och i Sidas rapportering mot Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2016–2020 finns flera exempel på resultat som uppnåtts av strategins partner. Till exempel har Global Fund for Women genom stöd till "Strengthening Syrian Women's Leadership Initiative" kunnat bygga kollektivt manöverutrymme hos kvinnor att lyfta frågor och hävda rättigheter och deltagande i nationellt och internationellt fredsarbete.

Synergier med strategin för Humanitärt bistånd har stärkts under 2021 genom ett riktat stöd inom Global Fund for Women för feministiskt krishantering och finansiering av kvinnorrättsorganisationers verksamhet i humanitära kontexter. Att ytterligare stärka dessa synergier är beroende av intresse från strategiägarna för den humanitära strategin.

Det finns **tydliga synergier med Strategin för hållbar social utveckling** i arbetet mot könsrelaterat våld och könsstämpning samt i angående motståndet mot SRHR och jämställdhet. Ett konkret exempel är att Sidas partner arbetar med insatser för att stärka arbete för att motverka könsrelaterat våld i skolor. Det finns potential att förstärka synergier genom till exempel i arbete med hälso- och utbildningssystem som centrala normbärare för att bryta patriarkala strukturer.

Det finns **synergier med strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar ekonomisk utveckling 2018 – 2022**, till exempel inom områdena markrättigheter och stärkt ekonomisk egenmakt för kvinnor. Det finns också kopplingar med stödet till *Solidarity for African Women's Rights* som arbetar med ratificering och tillämpning av Maputoprotokollet som behandlar

kvinnors ekonomiska och sociala rättigheter. Att fortsätta utveckla synergier i arbete för jämställdhet och hållbar ekonomisk utveckling kommer att vara prioriterat.

Tydliga synergier och samverkan har utvecklats med de **regionala strategierna** för Afrika, Latinamerika och Asien och Oceanien. Flertalet av Sidas globala partners har verksamhet som operativt genomförs på regionalnivå.

3. Resultatredovisning

3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Totalt strategibelopp:	Utbetalat belopp hittills:	Antal insatser 2021
1 000 MSEK	722 MSEK	19

Tabell 3A. Utbetalade medel och antal insatser per mål 2021.

Mål	Utfall mnkr	%	Antal insatser
1. Förutsättningar att genomföra och stärka globalt normativt ramverk	27,6	10 %	11
2. Förutsättningar att verka mot diskriminering och könsstereotypa normer	26,0	10 %	8
3. Kapacitet att verka mot könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor	44,8	17 %	8
4. Förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser	92,4	34 %	10
5. Säkerhet för aktörer som verkar för kvinnors och flickors rättigheter	20,0	7 %	2
6. Könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning	38,9	14 %	4
7. Stärkt metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete	17,2	7 %	8

Som framgår i tabell 3A är mål 4, stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer, det mål som med 34% erhållit störst andel av utbetalade medel 2021. Detta är en fortsatt ökning från 30% år 2020 och i linje med de prioriteringar som gjordes i operationaliseringen av strategigenomförandet. Att fortsätta prioritera insatser som finansierar kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser är fortsatt relevant. De utgör en viktig förändringskraft som skapar förutsättningar för jämställdhet och demokrati och är samtidigt en nödvändig motkraft till anti-gender rörelser i hela världen. Dessutom är de fortfarande underfinansierade. Det mål som erhöll näst störst andel av budgeten 2021 är mål 3, kapacitet att verka mot könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor, som erhöll 14 %. Detta beror på att våld mot kvinnor och flickor ökat kraftigt under pandemin.

Samtidigt är det flest antal insatser, 14 stycken, som svarar mot strategins mål 1, stärkta globala och regionala förutsättningar att genomföra och stärka det globala normativa ramverket för jämställdhet. Detta beror på att det globala normativa ramverket är en gemensam utgångspunkt för nästan alla insatser. Mål 5, ökad trygghet och säkerhet för aktörer som verkar för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, är fortsatt det som erhållit minst andel av budget. Detta på grund av att det är ett mindre antal insatser som är direkt riktade mot detta. Ambitionen är att fortsätta förstärka detta mål under 2022 för att motverka det ökande hot som kvinnliga MR, miljö- och klimataktivister utsätts för. Störst andel, 49,8 %, av årets budget har fördelats till civilsamhällesorganisationer. Multilateraler erhöll 34% och univeristet och andra partner inom forskningsområdet fick 10%. När det gäller analys av hur budgeten fördelas och antal insatser som svarar mot respektive mål bör det understrykas att majoriteten av insatserna berör fler än ett strategimål vilket betyder att antalet insatser inte kan summeras på ett adekvat sätt.

Strategin bidrar till att centrala aktörer i det globala arbetet för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter har fått ökade resurser och därmed möjlighet att utföra en strategisk verksamhet i en tid när tidigare framsteg mot global jämställdhet är hotade och när pandemin förstärker orättvisor och ökar kvinnors utsatthet. Strategigenomförandet bidrar därmed tydligt till SDG 5 (jämställdhet), men också till helheten av de globala hållbarhetsmål eftersom jämställdhet är en förutsättning för en rättvis och inkluderande utveckling. Bland annat svarar tre insatser mot SDG 10 (minskad ojämlikhet) och två insatser mot SDG 16 (fred och en stark rättsstat).

Perspektiven

Kvinnor och flickor är sammantaget överrepresenterade i alla dimensioner av *fattigdom*. Kvinnor och flickors fattigdom förstärks av diskriminerande lagstiftning och sociala normer som hindrar dem från att åtnjuta sina mänskliga rättigheter och agera för att bryta den fattigdom som de lever i. Strategins portfölj består dels av stöd till arbete som når de allra fattigaste direkt, till exempel *Girls not Brides* arbete mot barnäktenskap och dels av stöd till kvinnorrättsorganisationer på gräsrotsnivå som får finansiering genom *Global Fund For Women*, *Urgent Action Fund* och *FRIDA*. Andra insatser har fokus på det globala normativa ramverket och på förändringar av maskulinitetsnormer vilket gynnar de allra fattigaste först på längre sikt.

Rättighetsperspektivet och jämställdhetsperspektivet är nära sammanhängande, kompletterande och förstärkande. Jämställdhet är en förutsättning för alla människors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna – kvinnors och flickors rättigheter är mänskliga rättigheter. Implementeringen av strategin är ett viktigt instrument för Sida att stärka kvinnor och flickors kapacitet att utkräva sina mänskliga rättigheter och verksamheten är tydligt knuten till det universella MR-systemet. Givet den globala kontexten, med ett växande motstånd mot aktörer som arbetar för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, har dialog med partner om risker kopplade till deras arbete stärkts och kommer att utvecklas vidare under strategiperioden.

Konflikt, liksom naturkatastrofer och ekonomiska och politiska chocker, har ofta negativa effekter för jämställdhet och aktörer som arbetar för ökad jämställdhet och konfliktperspektivet är därför viktigt att beakta i strategigenomförandet. Vissa insatser bidrar till minskad risk för konflikt genom förändrade maskulinitets-normer. Andra insatser hanterar konflikters effekter som till exempel kampanjen "*Call it what it is*" som stärkt förståelsen av vad sexuellt våld innefattar, och därmed möjligheten att utfärda domar angående sexuellt våld i konflikt. *Urgent Action Fund* arbetar med att erbjuda kvinnorrättsorganisationer och enskilda aktivister skydd när de utsätts för hot av olika slag. *Global Fund for Women* har som tematisk prioritering att stärka kvinnors ledarskap i konflikt och återuppbyggnad vilket är viktigt då humanitära aktörer ofta inte lyckas så väl med att integrera jämställdhetsperspektivet eller samarbeta med civilsamhällesaktörer i linje med lokaliseringsagendan.

Utifrån den analys som gjordes inom ramarna för halvtidsöversynen av strategigenomförandet och dialog med partner, identifierades skärningen mellan jämställdhet och *miljö och klimat* som prioriterad att adressera för att stärka strategins portfölj med riktade insatser och för att stärka samverkan med interna och externa aktörer. Genom att utforska vad en transformativ systemansats på miljö- och klimatfrågor utifrån ett feministiskt perspektiv innebär har Sida belyst behovet av feministisk analys som synliggör maktstrukturer och visat på betydelsen av effektiv inkludering av kvinnor för att hantera miljö- och klimatkriserna. Sida har därmed bidragit till stärkt kommunikation och tydligare budskap på detta område. Sida har bland annat gjort medskick till den svenska delegationen till COP26 och skapat möjligheter för engagemang av Sverige på CSW66 som fokuserar på miljö och klimat, samt för att bidra till ett feministiskt perspektiv i genomförandet av Stockholm +50. Sida har under 2021 inlett partnerskap med två organisationer som arbetar specifikt med miljö-

och biodiversitet; Women4Biodiversity²¹ och Women's Environment Development Organisation (WEDO)²² som organiserar och koordinerar kvinnorrättsorganisationer i samband med förhandlingar och erbjuder kapacitetsstöd till nationella och lokala kvinnorrättsorganisationer inom miljöområdet. Dialog med organisationer för urfolkskvinnor har belyst urfolks centrala roll i miljö och klimatarbete och att urfolkskvinnors särskilda utsatthet och unika kunskaper behöver inkorporeras i insatser på alla nivåer. I december 2021 erhöll strategiteamet Sidas hederspris för miljö- och klimatarbete.

Dialog inom ramarna för strategigenomförandet har varit en integrerad del i arbetet med att bygga upp långsiktiga partnerskap. Frågor som Sida särskilt lyft i dialog handlar om vikten av att inkludera unga personer i förändringsarbete och män i jämställdhetsarbete, samt att det är nödvändigt att rikta substantiell finansiering till kvinnorrättsorganisationer. Med samarbetspartnern *Global Fund for Women* (GFW) inledde Sida en fördjupad dialog om antikorrupption under 2021, vilket har lett till ett läroprojekt som GFW leder och som syftar till att fördjupa förståelse om och praktik av ett feministiskt antikorrupptionsarbete, både utifrån ett risk- och utvecklingsperspektiv. Sidas partner U4 och Transparency International bidrar också till detta läroprojekt.

Strategin bidrar till att stödja innovativa ansatser för jämställdhet. Ett exempel är FRIDA the Young Feminist Fund, som har utvecklat ett innovativt sätt att förmedla bidrag till olika feministiska grupperingar som leds av unga. Det innebär att alla grupperingar som har lämnat in en bidragsansökan och som uppfyller kriterierna röstar om vilka organisationer som faktiskt ska tilldelas finansiering. Röstningsförfarandet är upplagt så att ansökande organisationers kunskap om andra grupperingars förmåga, relevans och kopplingar till annat pågående förändringsarbete utnyttjas. På detta sätt decentraliseras beslutsfattandet till unga kvinnor i låg- och medelinkomstländer.

Strategin bidrar till katalytiska resultat. Ett exempel är hur rapporten "Rights at Risk" som Sidas partner AWID är med och tar fram har presenterats för Sidas jämställdhetsnätverk och bidragit till Sidas arbete för att förstå och bemöta det ökande motståndet mot jämställdhet.²³ Ett annat exempel är Sidas stöd till Women's Initiative for Gender Justice (WIGJ) för kampanjen "Call it what it is". Genom konsultationer med överlevare togs en civilsamhällsförankrad definition av vad sexuellt våld innefattar i olika kontexter fram samt vägledande material för ICC och nationella domstolar om hantering av sexuellt våld i enlighet med Romstadgan. Sidas stöd möjliggjorde WIGJs fortsatta arbete i ICC forum. Sida har faciliterat kontakter med UM i Colombia, Ukraina och Georgien.

Tabel 3C. Sannolikhet att insatserna når sina mål.

Sannolikhet	Utfall mnkr	Antal insatser
Mycket troligt	253,9	9,0
Troligt	340,8	8,0
Information Saknas	82,2	4,0

2021 är andra året då strategigenomförandet påverkas negativt av den globala pandemin. Samtidigt har partner utvecklat sin digitala verksamhet, såsom nätverksmöten och utbildningar. Globala och regionala initiativ som inbegriper mycket resande har drabbats hårdast, till exempel ställdes AWIDs globala symposium, som skulle ha varit en viktig mötesplats för den feministiska rörelsen, in. På nationell nivå har verksamhet i stor utsträckning kunnat genomföras enligt de rapporter som

²¹ Avtalsändring Sida och Stockholm Resilience Centre ang. SwedBio, Dox Dok nr 036666/21

²² Agreement Sida and Women's Environment Development Organisation, Dox Dok nr 043759/21

²³ Rights at Risk Dox ärende nummer 19/000377 dok nr 025422/21

inkommit till Sida. Utifrån de årliga bedömningar Sida gjort kommer alla insatser att "mycket troligt" eller "troligt" uppnå uppsatta mål.

3.2 Stödområde 1: Globalt normativt ramverk, arbete mot diskriminering, könsstereotypa normer och könsrelaterat våld

3.2.1 Mål 1: Stärkta globala och regionala förutsättningar att genomföra och stärka det globala normativa ramverket för jämställdhet och alla kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.

Utvecklingstrend

På grund av det hårdare klimatet för jämställdhetsarbetet bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet har gått bakåt under 2021, men att det finns aspekter som gör situationen något bättre än under 2020. Under 2021 har det digitala arbetet blivit mer etablerat vilket har stärkt genomslaget. Generation Equality Forum, genomfördes 2021 med möten i Mexiko och Paris, som delvis var fysiska, men framföra allt digitala. Generation Equality Forum resulterade i mobilisering av 40 miljarder USD för globalt jämställdhetsarbete, samt en mängd icke-monetära åtaganden från stater, civilsamhälle och företag. Fortsatt brett engagemang och substantiell finansiering krävs för att vända den globala utvecklingen för jämställdhet. Sett över tid är utvecklingen mot det jämställdhetsrelaterade hållbarhetsmålen ojämn och alltför långsam för att kunna uppnås till 2030.²⁴

Relevans

Insatsportföljen bedöms som relevant och i linje med operationaliseringsplanens slutsatser. 11 av strategiportföljens insatser bidrar till detta mål som utgör 10 procent av utbetalade medel 2021. Detta mål som kan ses som en grund för allt jämställdhetsarbete. Flertalet insatser har fokus på det normativa ramverket och samverkan i dess genomförande och uppföljning. Det handlar om såväl statistik, forskning, rörelsebyggande och nätverkande. Sidas dialog fokuserar på att det normativa arbetet ska vara inkluderande. Nedan följer exempel på insatser och resultat.

UN Women har en mycket central roll i samordningen av Generation Equality som, med ett års försening på grund av pandemin, genomfördes med globala forum i Mexiko och Paris 2021. Kraftsamlingen resulterade i att aktionskoalitioner för att accelerera det globala jämställdhetsarbetet skapades. Den struktur för att säkerställa civilsamhällets deltagande och inflytande som UN Women utformade bedöms ha varit relevant och relativt framgångsrik.

Koalitionen *Solidarity for African Women's Rights* (SOAWR) bidrar till Afrikanska Unionens initiativ "All for Maputo Protocol Programme" för ökad ratificering, nationalisering och implementering av tilläggsprotokollet till den Afrikanska stadgan som garanterar kvinnor och flickors rättigheter. Under 2021 har SOAWR utökat antalet medlemmar till totalt 62. I Rwanda bidrog verksamheten till ökad tillgång till säker abort och SRHR genom utbildning för rättsväsendet, media och vårdpersonal om Maputo-protokollets artikel 14 (SRHR) och SRHR-lagar. Påverkansarbete i Sudan spelade en tydlig roll i den sudanesiska regeringens beslut att ratificera Maputoprotokollet och CEDAW^{25 26}.

Genom International Women's Health Coalition "Advocacy in Practice" utbildades 17 aktivister från 16 länder för deltagande i globala fora. Utbildningen ökade deltagarnas förutsättningar, kunskap att navigera, påverka och skapa effektiva budskap kring CSW och Generation Equality Forum.²⁷

²⁴ Progress on the SDGs: The Gender snapshot, 2021, UN Women/Women Count 2021, sid 2

²⁵ (Väntar på slutligt godkännande av högsta domstol/supreme court)

²⁶ EqualityNow Nairobi/SOWAR AMPI, insatsnr 13605, DOX: 19/000537 ställningstagande till rapport s 2-5.

²⁷ Insatsnummer 13980, IWHV avsluts PM dox dok nr: 018119/21

3.2.2 Mål 2: Stärkta globala och regionala förutsättningar att verka mot diskriminering och könsstereotypa normer och attityder

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt. Den globala pandemin har förstärkt de strukturer och krafter som gör det svårt att bryta diskriminering. Abortmotståndet och hoten mot hbtqi-personer, samt det ökande könsbaserade våldet reflekterar detta. Diskriminerande lagar och sociala normer som baseras på patriarkala värderingar finns fortsatt i de allra flesta av världens länder. Enligt SIGIs rapport för 2019 förekommer diskriminerande lagar i mycket hög eller hög och medelhögnivå i 40 procent av de undersökta länderna.²⁸ Enligt UNDPs Global Social Norms Index har 90 % av kvinnor och män i 75 undersökta länder värderingar som begränsar kvinnors möjligheter.²⁹

Relevans

Insatsportföljen bedöms som relevant och i linje med operationaliseringsplanens slutsatser. Åtta insatser bidrar till detta mål som utgör 10 procent av utbetalade medel 2021. Förändring av könsstereotypa normer och attityder är ett långsiktigt arbete och det behöver rikta in sig på såväl samhällsstrukturer som sociala normer. Sidas partner använder sig av denna dubbla ansats för att stärka möjligheterna att få resultat som omfattar såväl enskilda individer som samhället i stort.

ACT Alliance har bidragit till att visa på hur flickor, kvinnor och hbtqi-personer särskilt drabbats av pandemin världen över och nära samarbete med ACTs humanitära verksamhet. Programmet bidrar till att skapa ett progressivt jämställdhetsnarrativ utifrån ett trosoperspektiv. ACTs deltagande i globala högnivåmöten bedöms av Sida vara viktig för att mobilisera lokala kyrkors stöd för SRHR och jämställdhet. I Latinamerika har programmet bidragit till att religiösa ledare har stärkt sin kapacitet att möta anti-gender rörelserna.³⁰ Ökande hot mot personer som engagerar sig i jämställdhetsfrågor gör att ACT behöver bygga upp strukturer för att stärka medlemmarnas säkerhet, online och offline.³¹

Sida stöder det globala sekretariatet för *MenEngage Alliance* och det regionala nätverket *MenEngage Africa*. Alliansen spelar en viktig roll för att bidra till att förändra normer och skapa vilja och engagemang hos män att verka för jämställdhet.³² Medlemmarna arbetar konkret med program som engagerar män och i kampanjer för systemförändringar. 2021 har *MenEngage* slutfört seminarier det globala symposiet "Ubuntu". Deklarationen från symposiet lyfter fram inkludering, ansvarstagande, hållbar social och miljömässig utveckling som viktiga ledord i arbetet för förändrade sociala normer.³³

Musawah arbetar för en jämlik familjelagstiftning och alternativa tolkningar av islam i muslimska kontexter.³⁴ Musawah har under året stärkt sin kapacitet som "movement builder" bland annat genom ökat genomslag i sociala medier och traditionell media. Arbetet med *The Campaign for Justice in Muslim Family Laws* fortsätter med en särskild satsning för att få större genomslag i den arabiska

²⁸ SIGI, 2019, Global Report sid 35

²⁹ GSNI | Human Development Reports (undp.org)

³⁰ Insats nr 13606, *Annual Report 2020 Gender Justice Programme*, Dox ärend nr19/000539, dokument nr 017831/21.

³¹ Insats nr 13606, *Minutes ACT-Sida 25 november 2021*, Dox ärende nr 19/000539, dokument nr 044516/21.

³² Insats nr 14466 Progress Evaluation of the MenEngage Alliance for 2017-2020, Singizi Consulting Africa DOX 20/001258

³³ Insats nr. 14466 Ubuntu Declaration & Call for Action 2021 Dox Dok nr 030531/21

³⁴ Insats nr. 14190 Agreement Sida and Musawah Global Vision Berhad Dox Dok nr 036748/20

kontexten.³⁵ För att nå kvinnor som lever i fattigdom med tillgänglig information om familjerätt sprider de information med innovativa metoder som samarbeten med musiker och konstnärer.

3.2.3 Mål 3: Stärkt global och regional kapacitet att verka mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor

Utvecklingstrend

Sidas bedömning är att utvecklingen mot strategimålet går bakåt. Redan före pandemins utbrott hade så många som 35 procent av världens kvinnor upplevt fysiskt och eller sexuellt våld.³⁶ Särskilt utsatta är kvinnor och flickor med funktionsvariationer. Under pandemin har våldet ökat samtidigt som skyddsmekanismer för utsatta personer försvagats på grund av restriktioner i människors fria rörlighet. Skadliga sedvänjor såsom barnäktenskap och kvinnlig könsstympning har ökat dramatiskt som en konsekvens av skolnedstängningar och isolering i hemmet.³⁷ Minst 200 miljoner flickor och kvinnor som lever i dag har genomgått någon form av könsstympning.³⁸ Mer än 750 miljoner kvinnor som lever idag gifte sig före sin 18-årsdag och cirka 250 miljoner före 15,5 års ålder.³⁹

Relevans

Insatsportföljen bedöms som relevant och i linje med operationaliseringsplanens slutsatser. Portföljen består av 8 insatser och utgör 17 % av utbetalade medel 2021. Insatserna motverkar könsrelaterat våld både genom arbetar för att motverka våld och skadliga sedvänjor och genom att stärka forskning inom området. Eftersom våld mot kvinnor och flickor både är en kränkning av deras rättigheter och ett sätt för män att befästa sin makt, är Sidas stöd till insatserna inom målområdet viktiga för hela strategins implementering. Nedan följer exempel på insatser och resultat.

Forskningsorganisationen *Sexual Violence Research Institute (SVRI)* arbetar för att främja forskning om vad fungerar för att motverka sexuellt och könsbaserat våld. Med finansiering från Sida har forskare i åtta länder fått forskningsbidrag genom SVRI under det senaste året⁴⁰. SVRIs forskningsagenda pekar på luckor i forskningen på området med utgångspunkten att könsbaserat våld har olika uttryck och därför behöver preventionsprogram utformas utifrån det⁴¹.

Girls not Brides (GnB) har bidragit till att öka medvetenheten och engagemanget globalt för arbete mot barnäktenskap. Andelen barn som gifts bort har minskat under den senaste tio-årsperioden, vilket är en stor framgång för den globala rörelsen även om trenden har vänt under pandemin.⁴² GnB arbetar med innovativa metoder för att stärka medlemsorganisationer på lokal och nationell nivå att engagera myndigheter, polis, skola och lokala beslutsstrukturer för att tillsammans motverka barnäktenskap⁴³. GnB har haft en viktig roll att informera om den negativa utvecklingen under COVID-19 och har under 2021 arbetat för att nå ut till flickor som riskerar barnäktenskap.

³⁵ Insatsnr. 14190 Musawah Annual Report 2020 sid 1-2, Dox Dok nr 044628/21

³⁶ World Health Organization, Intimate Partner and Sexual Violence against Women, Evidence Brief, 2019.

³⁷ Save the Children, The Global Girlhood Report 2020: How COVID -19 is putting progress in peril, 2020

³⁸ United Nations Children's Fund (UNICEF), "Female genital mutilation/cutting: a global concern" (New York, 2016).

³⁹ UNESCO, "Ending child marriage: progress and prospects" (New York, 2014), pp. 2 and 4.

⁴⁰ Insats nr 13489 Delivering Research in a Pandemic, SVRI Annual Report 2020/2021, page 7, Dox Dok nr 030297/21

⁴¹ Insatsnr. 13489 Global Shared Research Agenda, SVRI and the Quality Institute, Dox Dok nr 045340/21

⁴² Covid-19 A threat to progress against child marriage, UNICEF, 2021, page 6

⁴³ Insatsnr. 12261 Decade of Progress, Girls not Brides, 2021 Dox Dok nr 045349/21

UN Trust Fund to Eliminate Violence against Women nådde under 2020 mer än 31 miljoner människor varav 242 268 kvinnor och flickor som var direkta mottagare av stöd från de 150 organisationer som fick finansiering. 28 034 kvinnor och flickor fick juridiskt stöd och 398 skolor fick stöd att förbättra curricula och policyer för att förebygga våld.⁴⁴

3.3 Stödområde 2: Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer och kvinnliga MR, land och miljöförsvare

3.3.1 Mål 4: Stärkta förutsättningar för kvinnorättsorganisationer, feministiska rörelser och kvinnliga människorättsförsvare att verka oberoende och bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Utvecklingstrend

Värdekonserverativa allianser som samlas kring narrativet om en genusedologi som hotar traditionella normer och institutioner så som den heteronormativa kärnfamiljen, begränsar progressiva kvinnorättsaktörers handlingsutrymme.⁴⁵ När dessa värdekonserverativa krafter representeras av staten som numera ofta är fallet i Central- och Östeuropa samt Latinamerika, är det inte ovanligt att kvinnorättsorganisationer utesluts från officiella policyprocesser eller konsultationer.⁴⁶ Det krympande demokratiska utrymmet där kvinnorättsorganisationer får allt svårare att arbeta, tillsammans med bristande finansiering, gör att det i många länder är svårt att driva kampen för kvinnors rättigheter och feministiska frågor. Dessa negativa trender har förstärkts under pandemin. Sidas bedömning är att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Relevans

Sidas bedömning är att portföljen är relevant och har förstärkts under 2021. Portföljen består av 10 insatser och utgör 34% av utbetalade medel 2021. Kvinnorättsorganisationer är centrala aktörer för att driva på utvecklingen och genomförandet av globala normativa ramverk. Förekomsten av en oberoende och stark kvinnorörelse på såväl nationell, regional och global nivå är avgörande för att globala normativa ramverk ska få genomslag i nationell politik och lagstiftning och för att nå ut till de allra fattigaste och mest utsatta, vilka ofta är marginaliserade kvinnor och flickor. Sida för i dialog med andra givare fram argument för att långsiktig och flexibel finansiering är avgörande för stödet skall vara meningsfullt och effektivt. Nedan följer exempel på insatser och resultat.

Global Fund for Women (GFW), verksamhet syftar till att stärka kvinnorörelsen som helhet och fokuserar särskilt på rörelseuppbyggnad, så kallad "movement building". GFW finansierade under 2020/21, 348 organisationer i 80 länder och vidareförmedlade 17 miljoner USD till lokala kvinnorättsorganisationer som i många fall verkar i länder där utrymmet för civilsamhället är helt eller delvis "stängt".⁴⁷ GFW arbetar för att nå grupper som arbetar i de svåraste sammanhangen och under stora hot och lyckades under året mobilisera ökade och mer flexibla resurser för att stödja kvinnorättsrörelser.⁴⁸ GFW arbetar också för att stärka kvinnofonders förmåga att finansiera och stödja gräsrotsorganisationer som arbetar i krissituationer och för att humanitära aktörer ska erkänna lokala kvinnorättsorganisationers kunskap och kompetens. Sida utökade 2021 stödet till

⁴⁴ Instasnr 13619, UNTF Annual Report 2020, p 7, Dox nr 19/000897 dok nr 023600/21

⁴⁵ Rights at risk Rights at Risk Dox ärende nummer 19/000377 dok nr 025422/21

⁴⁶ Democratic backsliding and backlash against women's rights: Understanding the current challenges for feminist politics, Conny Roggeband and Andrea Krizsan, 2019

⁴⁷ Av Sidas stöd till GFW för verksamhetsåret 2020/21 vidareförmedlades 1,9 MUSD till 28 organisationer.

⁴⁸ Global Fund for Women, insatsnummer 13609, dox 038287/21, Year 2 Sida Annual Report, s. 3.

GFW vilket gjorde det möjligt för dem att skala upp kapacitetsstärkande aktiviteter genom stöd till fler feministiska fonder. Sidas stöd har bidragit till finansiering av The Numun Fund, den enda sydbaserade fond som arbetar med teknologisk infrastrukturutveckling utifrån ett feministiskt perspektiv.⁴⁹

Kopplingarna mellan brist på jämställdhet och miljökrisen lyfts fram allt mer. Under året har Sida genom ett samarbete med enheten för globala miljösamarbeten och den svenska organisationen SwedBio⁵⁰ börjat stödja organisationen **Women4Biodiversity (W4B)**. W4B arbetar med att integrera jämställdhet, kvinnors rättigheter, erfarenhet och ledarskap i arbetet med konventionen för biologisk mångfald och arbetet för biologisk mångfald och ekosystemsåterhämtning generellt. Inom ramen för förhandlingarna av konventionen om biologisk mångfald leder W4B kvinnoplattformen och är med och utformar och stärker handlingsplanen för jämställdhet⁵¹.

Genom **“FRIDA- the Young Feminist Fund”** stödjer Sida unga feministiska organisationer och aktivister i det globala syd. Under 2020 stöttade FRIDA 252 grupperingar i 115 länder, med sammanlagt 2,6 miljoner USD i kärn- och krisstöd samt med kontinuerligt kapacitetsstöd och nätverksmöjligheter. Ett exempel på organisation som stöds genom FRIDA är Brown Girl Woke i Samoa. De hjälper bland annat unga kvinnor och flickor som har varit utsatta för våld med omlokalisering och mat, och de når ut till över 10 000 personer med sina aktiviteter för att stoppa sexuella trakasserier och övergrepp på i skolmiljö. De har även tagit fram en policy för att motverka sexuella trakasserier i skolan som nu är under remiss hos regeringen på Samoa.

FRIDAS arbete för att stödja unga feministers miljöaktivism har bidragit till Sidas ökade fokus och kunskap om länkarna mellan jämställdhet, kvinnor och flickors rättigheter och miljö och klimat. FRIDA verkar för ökad finansiering för unga feministers miljöengagemang och för att skapa utrymme för ungas meningsfulla deltagande och ledarskap i globala, regionala och lokala beslutsforum som hanterar miljö- och klimatfrågor. Exempelvis har FRIDAS partnerorganisation i Papua Nya Guinea, Rise Up!, forskat på hur den industriella fiskerieringen i regionen påverkar miljö och jämställdhet, och utifrån denna utbildat kvinnorätsorganisationer för att genomföra evidensbaserad policypåverkan gentemot lokala beslutsfattare.⁵²

3.3.2 Mål 5: Ökad trygghet och säkerhet för aktörer och organisationer som verkar för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Utvecklingstrend

Det är Sidas bedömning att utvecklingen mot strategimålet gått bakåt under hela strategiperioden och att den negativa trenden förstärkts ytterligare under pandemin. Ökande konservatism, nationalism och extremism krymper det demokratiska utrymmet i många delar av världen idag. Att höja sin röst blir allt farligare på allt fler platser och under 2019 dödades 304 MR-försvare. 13 % av dessa var kvinnliga MR-försvare som arbetar med land-, miljö- och klimaträttigheter.⁵³ 2020 mördades minst 37 kvinnliga MR-försvare, journalister och fackligt aktiva kvinnor i konfliktområden

⁴⁹ Global Fund for Women, Insatsnummer. 13609, Dox 019465/21 (beslut och beslutsunderlag); och Global Fund for Women, insatsnummer 13609, dox 038287/21, Year 2 Sida Annual Report, s. 4, 6.

⁵⁰ Beslut om ändring av insats, insatsnummer 61050195, Dox 20/001107.

⁵¹ Slutgiltig ansökan W4B, insatsnummer 61050195, Dox 032439/21.

⁵² FRIDA- den unga feministiska fonden, insatsnr. 13608, Ställningstagande till rapport, DOX 19/000524. Sid 2-4.

⁵³ Frontline Defenders; Global Analysis 2019, sid 4

enligt OHCHR, vilket är en högre siffra än för 2018 och 2019. Detta står i skarp kontrast till att bara 1 % av finansieringen i konfliktområden når kvinnorrättsorganisationer.

Kvinnor och organisationer som arbetar med jämställdhet och alla kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter lever ofta under press och hot. Våld och hot mot rättighetsförsvarare, journalister och miljörättsaktivister som är kvinnor tar ofta andra former än när de riktas mot deras manliga motsvarigheter. Det kan handla om att utsättas för förtal, petas från sin position inom stat och civilsamhälle eller utsätts för hot som omfattar deras familjer.⁵⁴ Allra mest utsatta är rättighetsaktivister som på flera sätt utmanar rådande maktstrukturer genom exempelvis en könsöverskridande identitet.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Två insatser bidrar mot detta mål och stödet utgör cirka 7 procent av utbetalade medel 2021. Nedan följer exempel på insatser och resultat.

Den största insatsen är stödet till *Urgent Action Fund* där Sida finansierar de fyra systerfonderna *Urgent Action for Women's Human Rights*, *Urgent Action Fund Africa*, *Urgent Action Fund Latin America* samt *Urgent Action Fund Asia and Pacific*. Fonden erbjuder kvinnliga MR och miljö/klimatförsvarare skydd och stöd, både genom *rapid response grants* som betalats ut inom 24 timmar när aktivister behöver flygas ut eller jurister anlitas vid akuta situationer, men också mer långsiktigt genom att erbjuda stöd för att bygga upp organisationers kapacitet att skydda sig mot hot och kan till exempel omfatta bättre IT-säkerhet. De fyra systerfonderna förmedlade under 2020 totalt 240 *rapid response grants* med Sidamedel för att stödja kvinnorrättsorganisationer och stärka kvinnliga aktivisters säkerhet.⁵⁵ Fondernas uppföljningar från tidigare år visar att 75 % av mottagarna rapporterade ökad säkerhet och välmående efter att de erhållit stöd och 90 % av mottagarna rapporterade att stödet varit avgörande för att de ska kunna fortsätta sin aktivism.⁵⁶

Genom samarbetet med JASS som inleddes hösten 2020 ökar stödet till att bygga och stärka kvinnorrörelsen. JASS arbetar med kapacitetsutveckling och nätverkande och med skydd för aktivister genom följeslagarverksamhet.⁵⁷

3.4 Stödområde 3: Statistik, forskning, metod- och kapacitetsutveckling som stärker jämställdhetsarbete

3.4.1 Mål 6: Ökad tillgång till och användande av könsuppdelad statistik och jämställdhetsforskning

Utvecklingstrend

Sidas bedömning är att utvecklingen mot strategimålet delvis gått bakåt under pandemin eftersom många länder inte prioriterat könsuppdelad statistik. Antagandet av Agenda 2030 och de globala utvecklingsmålen var en stor framgång ur ett jämställdhetsperspektiv. En mängd specifika mål och indikatorer formulerades för att följa upp hur utvecklingen går för flickor och kvinnor, samt män och

⁵⁴ Human Rights Council, Fortieth session 25 February–22 March 2019, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders

⁵⁵ Insatsnr. 12908, Urgent Action Fund Annual report 2020, p 7, Insatsnr 18/001267, Dok nr. 022933/21

⁵⁶ The Urgent Action Fund - Sister Funds July - December 2019 Interim Report, P.2, Dox: 017434/20, sid 2-3

⁵⁷ Dox: 036501/20 Beslut om insats, JASS: Feminist Movement Building 3,0

pojkar. Sedan dess har metoder och engagemang för könsuppdelad statistik ökat. UN Women har genom sitt program Women Count bidragit till att många länder förstått varför det behövs och till att förbättra kapaciteten att ta fram data. Fortfarande finns det dock mycket kvar att göra. Pandemin har påverkat länders arbete med statistik negativt eftersom det har varit svårt att prioritera detta när så många andra områden behövt resurser och engagemang.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Fyra insatser bidrar till målet och stödet utgör 14 % av utbetalade medel 2021. Den största insatsen är stödet till UN Women's program Women Count. Könsuppdelad statistik finns också med i andra insatser som WEDO som tittar på statistik kring jämställdhet och miljö, samt SVRI med forskning som bygger på könsuppdelad data. Inom den globala processen Generation Equality är statistik ett genomgående tema i alla koalitioner vilket visar att det nu finns en stor förståelse för behovet av könsuppdelad data.

Under 2021 skrev Sida ett nytt avtal med UN Women för programmet Women Count Fas II. Avtalet är fyraårigt och uppgår till 90 MSEK⁵⁸. Sida har bedömt att resultaten från den första fasen varit mycket goda. I den nya fasen kommer ett större antal länder få stöd och det kommer bli mer behovsanpassat utifrån hur långt ett land har kommit på området. När pandemin bröt ut agerade UN Women snabbt för att ta fram statistik för hur covid påverkar män respektive kvinnor. Resultatet av detta kan ses på den portal som byggts upp.⁵⁹ Så kallade Rapid Gender Assessment surveys har gjorts i 58 länder (de inbegriper även andra viktiga aspekter som obetalt arbete, tillgång till sociala skyddsnät, sysselsättning och sjukvård). Därefter har fördjupade studier om könsbaserat våld gjorts i 13 länder. Datainsamlingen har skett genom information från polisväsendet, "hot-lines" och "service provider", data som finns tillgänglig i olika länder. Resultaten har dokumenterats i rapporten Measuring the Shadow Pandemic Violence Against Women During Covid-19⁶⁰.

3.4.2 Mål 7: Stärkt metod- och kapacitetsutveckling för jämställdhetsarbete

Utvecklingstrend

Det är Sidas bedömning att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Vad gäller utvecklingen av metoder för att öka jämställdhet behöver den ses i ljuset av den motvind (backlash) som jämställdhetsarbetet befinner sig i, med starka krafter som motarbetar jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter. För kvinnorörelsen innebär detta nya utmaningar och det behövs nya strategier och arbetsmetoder inom jämställdhetsarbetet. Generation Equality och koalitioner för globalt jämställdhetsarbete kan, om de faller väl ut vad gäller arbetsformer och faktiska åtaganden, innebära att utvecklingen på området vänder i en positiv riktning.

Relevans

Sidas bedömning är att portföljen är relevant. 8 av strategins insatser svarar mot detta mål som utgör 7 procent av utbetalade medel 2021. Som nämnts tidigare i kapitel 3 går det relativt små volymer till detta mål, men flertalet av Sidas partner har metod och kapacitetsutveckling som en integrerad del av sin verksamhet. Nedan följer exempel på insatser och resultat.

⁵⁸ Insatsnummer 15012, Agreement Sida UN Women, Dox Dok nr 044477/21

⁵⁹ [Data.unwomen.org/COVID19](https://data.unwomen.org/COVID19)

⁶⁰ Measuring the Shadow Pandemic Violence Against Women During COVID-19 Dox Dok nr 045341/21

Institute of Development Studies (IDS) leder ett program för att öka kunskapen om hur "backlash" påverkar jämställdhetsarbetet och hur kvinnorörelsen ska kunna utveckla effektiva strategier. Programmet genomförs tillsammans med nio olika forskningsinstitut i låg- och medelinkomstländer. Under 2020/2021 har de olika forskarna satt igång med sina projekt, som ser olika ut beroende på den specifika kontexten och de identifierade frågeställningarna. I Brasilien fokuserar de på sociala trygghetssystem, i Bangladesh på lagstiftning kring könsbaserat våld, i Libanon på familjerätt, i Uganda på våld mot kvinnliga politiker och i Indien på muslimska medborgares rättigheter. Bland annat har fem forskningsartiklar tagits fram och en av forskarna har varit redaktör för ett särskilt nummer av tidskriften "Gender and Development Journal" som handlade om "Feminist Protests and Politics in and World of Crisis".^{61 62}

Sedan sommaren 2020 bekostar strategin en verksövergripande stödfunktion med syfte att stärka Sidas och Sidas partners kapacitet, metodutveckling och kunskap inom jämställdhetsintegrering. Stödfunktionen har avropats 86 gånger under det första året och annat bidragit till strategisk dialog med utvalda partner om hur deras jämställdhetsarbete kan blir mer transformativt och holistiskt.⁶³

OECD DACs jämställdhetsnätverk *Gendernet* är centralt för att öka och förbättra finansieringsformerna för globalt jämställdhetsarbete, samt för metodutveckling och kunskapsspridning vad gäller stärkt jämställdhetsintegrering i olika utvecklingssektorer och implementering av DAC-rekommendationen kring SEAH i internationellt utvecklings- och humanitärt arbete. De har under hösten 2021 lagt fram rapporten Gender responsive Budgeting for Gender Equal Covid- 19 Response samt en vägledning för jämställdhet.⁶⁴

⁶¹ IDS Year Two Annual Report 1 October 2020 – 30 September 2021sid 3 och sid 7 dok nr 001133/22

⁶² [Gender & Development: Vol 29, No 2-3 \(tandfonline.com\)](https://doi.org/10.1080/09595839.2021.1988888) 2021

⁶³ Annual report 2020-21 Sida Gender Helpdesk Dox dok nr 002210/22

⁶⁴ Insats nr 148 15, OECD DAC Committee Progress Report 2019-2020, dox Nr 21/000824

4. Implikationer

Det är ett år kvar av strategin för global jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter 2018-2022. Sidas bedömning är att strategin har varit mycket relevant för att möta de behov som identifierades vid strategins framtagande och de jämställdhetsutmaningar som pandemin har inneburit. Insatsportföljen har på kort tid utvecklats för att svara mot målen och resultaten har varit goda trots omständigheterna. Strategin har möjliggjort ett mer riktat stöd till den kroniskt underfinansierade globala feministiska rörelsen och finansieringen är essentiell för att möta det organiserade motståndet mot progressivt jämställdhetsarbete och för fortsatta landvinningar. Sammantaget gör detta att Sida ser ett stort behov för en ny strategi för en kommande femårsperiod.

Övriga prioriteringar under 2022 är att;

- Fortsätta utforska hur vi ska kunna ge stöd till kvinnor från urfolk eftersom de är överrepresenterade i de olika dimensionerna av fattigdom
- Arbeta för att stödet inom portföljen som handlar om jämställdhet och miljö ska kunna bidra katalytiskt till andra delar av Sidas miljöarbete. Bland annat kommer Strategin kunna bidra till arbetet med Stockholm +50.
- I så stor utsträckning som möjligt ge kärnstöd även under 2022 eftersom vår bedömning är att samarbetspartner har varit mycket positiva till Sidas *kärnstöd* som ger flexibilitet och ett större ägarskap, vilket har varit särskilt viktigt under pandemin.
- Inom Sida, med UM och andra givare och inom ramarna för Global Alliance for Sustainable Feminist Movements arbeta för ökat, långsiktigt och flexibilitet stöd till kvinnorättsorganisationer.